

ONZEKERE TIJDEN VOOR UITGEVER BRILL

Bezuinigingen bij bibliotheken van de grote universiteiten en een snelle overgang van gedrukte naar elektronische uitgaven zorgen voor onzekerheid bij Brill.

TEKST: PETER SCHUTTE

Met een omzet van 27 miljoen euro over 2010 valt de kleine Leidse uitgever Brill in het niet bij spelers als Wolters Kluwer (3,6 miljard euro omzet) en Reed Elsevier (7,1 miljard euro omzet). Brill kent niettemin een rijke historie en bestaat al sinds 1683. In dat jaar begon de in Leiden gevestigde drukker en boekverkoper Jordaan Luchtmans een eigen uitgeverij. In 1848 kreeg het bedrijf de naam E.J. Brill, vernoemd naar de nieuwe bedrijfsleider Evert Jan Brill.

Het bedrijf mag nog altijd klein zijn, het is vanaf het begin heel sterk internationaal geïntendeerd geweest. Al in de zeventiende eeuw kwamen auteurs en correctoren uit de hele wereld in Leiden bijeen. Liefst 95 procent van de omzet wordt buiten Nederland behaald. In zijn specialismen, zoals Islamstudies, biologie, kleine talen, archeologie, publiek recht, religie en Afrika-studies, is Brill een grote speler die goede rendementen weet te maken.

STEVIG TRACKRECORD

Beleggers hebben ook vele jaren een goede investering aan Brill gehad. Hoewel de marktomstandigheden lang niet altijd ideaal waren, had het bedrijf toch een stevig trackrecord opgebouwd van gestage winstgroei en een solide aantrekkelijk dividend. De kracht van Brill is dat het zich altijd binnen niches heeft ontwikkeld. Groot in kleine markten dus. Brill heeft ook niet nagelaten flink te investeren in elektronische uitgaven. Slim, want de vraag naar gedrukte uitgaven staat ook in de marktniches waarin Brill opereert sterk onder druk. Samenwerking werd zelfs gezocht met

Google en Amazon.com.

De productvormen van Brill – boek, tijdschrift en naslagwerk – bestaan zowel in gedrukte als in elektronische vorm. In de alfa-wetenschappen waarin Brill hoofdzakelijk actief is, speelt het boek nog altijd een belangrijke rol. Bij de bètawetenschappen is de boekvorm volledig vervangen door tijdschriften. Een groot voordeel van de alfa-wetenschappen is dat de houdbaarheid van teksten daar langer is en Brill nog altijd flinke hoeveelheden van oude voorraden daaraan verkoopt. Voor naslagwerken geldt voor Brill dat bijna alle titels na publicatie in een onlinedatabase worden opgenomen. Bijna 40 procent van de totale omzet heeft inmiddels al betrekking op elektronische

uitgaven. Het betreft hier hoofdzakelijk kannibalisatie van omzet uit gedrukte versies. Steeds meer bibliotheken besluiten zich namelijk nog uitsluitend op elektronische uitgaven te abonneren. Een proces dat snel gaat en ook Brill per saldo omzet kost. De uitgever zegt zich bewust niet te wagen aan een uitspraak wanneer de abonnees het gedrukte woord definitief vaarwel zeggen. Brill behaalt een groot deel van de omzet uit de Verenigde Staten. Het daarmee gepaard gaande dollarrisico wordt veelal afgedekt. Andere afzetregio's van de voornamelijk Engelstalige publicaties zijn Europa en Japan.

GOED BESCHERMD

Brill is zich altijd terdege bewust geweest van de eigen successen en heeft daar ook de kwetsbaarheid van ingezien. Het mag dan in niches opereren, het bedrijf betreedt daarmee wel degelijk ook het terrein waarop grote uitgevers actief zijn en waar schaal van belang is. Verder staat of valt het succes van Brill met de relaties die het heeft met wetenschappers en bibliothecarissen. Vertrouwen in kwaliteit van toekomstige uitgaven speelt hierin een sleutelrol. Dat is de reden waarom het bedrijf zichzelf behoorlijk heeft dichtgetimmerd tegen een ongewenste overname.

Ten eerste zijn de aandelen Brill gecertificeerd en dit wordt ook als beschermingsconstructie gebruikt. De Stichting Administratiekantoor houdt zich namelijk het recht voor bij een ongewenste overname geen stemvolmachten af te geven. Zolang de wetgever deze beschermingsvorm toereert, zal Brill die waarschijnlijk voortzetten.

Verder heeft de onderneming het recht be-